

MAGYAR AFRIKA TÁRSASÁG
AFRICAN–HUNGARIAN UNION



AHU MAGYAR AFRIKA–TUDÁS TÁR
AHU HUNGARIAN AFRICA–KNOWLEDGE DATABASE

LATOR, Anna

Tudtad, hogy Kenyában mobiltelefonnal is fizethetsz? Did you know that you can pay for cellular phones in Kenya?

Eredeti közlés /Original publication:

AfrikaBlog, 2016. február 22.

Elektronikus újraközlés/Electronic republication:

AHU MAGYAR AFRIKA–TUDÁS TÁR – 000.002.555

Dátum/Date: 2017. december / December 23.

filename: latoranna_2016_AfrTechRobbanas

Az elektronikus újraközlést előkészítette

/The electronic republication prepared by:

B. WALLNER, Erika és/and BIERNACZKY, Szilárd

Hivatkozás erre a dokumentumra/Cite this document

LATOR, Anna: Tudtad, hogy Kenyában mobiltelefonnal is fizethetsz? Did you know that you can pay for cellular phones in Kenya?, *AHU MATT*, 2017, pp. 1–9. old., No. 000.002.555, <http://afrikatudastar.hu>

Eredeti forrás megtalálható/The original source is available:

Az interneten / At the Internet

Kulcsszavak / Key words / Mots-clés

magyar Afrika–kutatás, technológiai robbanás Afrikában, széles körű mobiltelefon használat Kenyában

African research in Hungary, technology blast in Africa, broad cell phone uses in Kenya

AZ ELSŐ MAGYAR, SZABAD FELHASZNÁLÁSÚ, ELEKTRONIKUS,
ÁGAZATI SZAKMAI KÖNYV–, TANULMÁNY–, CIKK–, DOKU–

MENTUM- ÉS ADAT-TÁR / THE FIRST HUNGARIAN FREE
ELECTRONIC SECTORAL PROFESSIONAL DATABASE FOR BOOKS,
STUDIES, COMMUNICATIONS, DOCUMENTS AND INFORMATIONS

* Magyar és idegen – angol, francia, német, orosz, spanyol, olasz és szükség szerint más – nyelveken készült publikációk elektronikus könyvtára / Writings in Hungarian and foreign – English, French, German, Russian, Spanish, Italian and other – languages

* Az adattárban elhelyezett tartalmak szabad megközelítésűek, de olvasásuk vagy letöltésük regisztrációhoz kötött. / The materials in the database are free but access or downloading are subject to registration.

* Az Afrikai Magyar Egyesület non-profit civil szervezet, amely az oktatók, kutatók, diákok és érdeklődők számára hozta létre ezt az elektronikus adattári szolgáltatását, amelynek célja kettős, mindenekelőtt sokoldalú és gazdag anyagú ismeretekkel elősegíteni a magyar afrikanisztikai kutatásokat, illetve ismeret-igényt, másrészt feltárni az afrikai témájú hazai publikációs tevékenységet teljes dimenziójában a kezdetektől máig. / The African–Hungarian Union is a non–profit organisation that has created this electronic database for lecturers, researchers, students and for those interested. The purpose of this database is twofold; on the one hand, we want to enrich the research of Hungarian Africa studies with versatile and plentiful information, on the other hand, we are planning to discover Hungarian publications with African themes in its entirety from the beginning until the present day.

TUDTAD, HOGY KENYÁBAN MOBILTELEFONNAL IS FIZETHETSZ?

LATOR, Anna

AfrikaBlog, 2016. február 22.



AfrikaBlog főszerk.

Afrika technológiai robbanása

Az Internet World Statistics felmérése szerint az internethasználók aránya Afrikában 2015-ben 28,6% (World Stat 2015). Fontos megjegyezni, hogy az arányszám csalóka adat a szubszaharai területre vonatkoztatva, hiszen olyan országok, mint a Zöld foki-szigetek, Egyiptom, Mauritius és Marokkó, mind jóval az arányszám feletti eredményt mutatnak ebben a témában, illetve rendkívül gyakori, hogy a térségben élők nem otthon és nem saját internetet használnak.

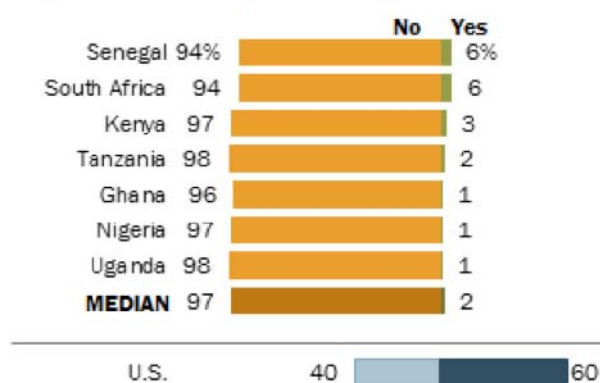
Ennél jóval gyorsabb, döbbenetes növekedést mutat a mobiltelefonnal való ellátottság. Az egész kontinenst figyelembe véve 2000 és 2013 között 1%-ról 54%-ra nőtt azon felnőttek aránya, akik rendelkeznek mobiltelefonnal.

A digitális forradalom 1999-ben kezdődött a KenCell és a Safaricom telekommunikációs cégek piacra való betörésével. Az azóta eltelt években pedig a mobilkommunikációs eszközök nagyon jelentős szerepet kezdtek betölteni az afrikai gazdaságban. Kenyában például az M-Pesa nevű banki szolgáltatás lehetővé tette az átutalást azok számára is, akik nem rendelkeztek bankszámlával. Ez azért jelentett hatalmas változást, mert előtte a lakosság 15%-a rendelkezett

csak bankszámlával, a szolgáltatással azonban már a tankolástól kezdve a bérek kifizetésén át a tandíj befizetésig minden elintézhető.

Very Few Africans Have Landlines

Do you have a working landline in your household?



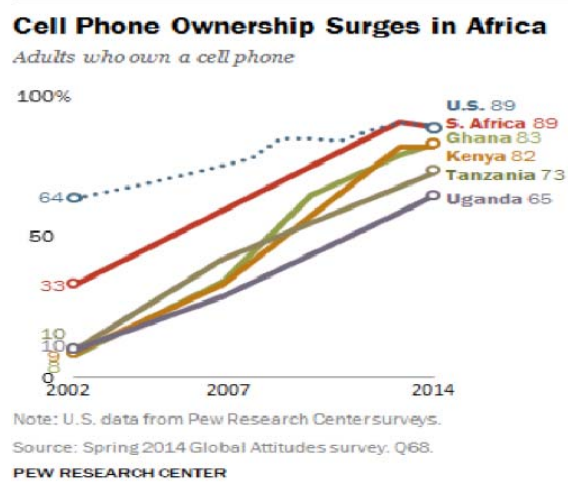
Note: Percentages based on total sample. Median percentage excludes the U.S.

Source: Spring 2014 Global Attitudes survey. Q160 & LL.

PEW RESEARCH CENTER

Forrás: pewglobal.org

Az M-Pesan keresztül több tízmillió dollár mozog naponta, megspórolva az utazásra fordított időt és pénzt, kiküszöbölve a pénzszállításban rejlő veszélyeket és lendítve a pénzmozgáson. Hasonló rendszerek más országokban is kiépültek. Az operációs rendszerek tekintében a kontinensen legnagyobb részt a Symbian birtokol a maga 91%-ával. A szolgáltatók közben egyre több nyelven működő hangvezérelhető rendszereket alkotnak az írástudatlanok számára, így könnyítve meg a mobilhasználatot számukra, és növelve saját piacképességüket.



Forrás: pewglobal.org

A második hullám Afrika digitális forradalmában a 21. század első évtizedének második felében következett be, amikor megjelentek a tengeralatti mikroszálas kábelek, és drasztikusan megnövelték a szállítható adatmennyiséget, illetve drámaian lecsökkentették az információ átfutási idejét. Ezek a kábelek ma már 16 vonalon kötik össze Afrikát Amerikával, Európával és Ázsiával, és működtetési költségük annyira alacsony, hogy a különböző szolgáltatói kezdeményezések könnyedén tudják fejleszteni általa a szolgáltatásukat, mint például Kenyában az iHub, Tanzániában a Kinu és a CcHUB Nigériában.

Ezeknek a fejlesztéseknek köszönhetően az Internet World Statistics felmérése szerint ma már több mint 330 millióan használnak Afrika szerte internetet. Ha megnézzük Kenyát, 2000-ben kétszázezerre becsülték az internethasználók számát, míg 2015-ben már több mint 19,6 millióra.

Annak ellenére azonban, hogy több ezer mérföldön átívelő és kontinenseket összekötő hálózatot sikerült létrehozni, amelyhez alapvetően egyszerű a kapcsolódás, mégsem elérhető az internet mindenki számára. A szakemberek azt mondják, „az utolsó mérföld a legnehezebb”, hiszen Afrika vidéki részeire nagyon problémás eljuttatni a kábelt.



Forrás: Africa_ontherise.com

A MOBILTELEFON ÉS INTERNET ELTERJEDÉSÉNEK HATÁSAI AZ ÉLET KÜLÖNBÖZŐ TERÜLETEIN

Bankolás

Rendkívül nagy az eltérés az adatok közt azzal kapcsolatban, hogy szubszaharai Afrikában milyen arányban fizetnek elektronikusan az ott élők, azonban például az M-Pesa sem egy egyszerű online szolgáltatás, de nem is bank, hiszen folyószámla sem kell hozzá. A legnagyobb kenyai mobilszolgáltató, a Safaricom fejlesztette ki az M-Pesát, amelynek segítségével az ügyfelek nemcsak utalni tudnak telefonjukon keresztül, hanem bizonyos kiépített felvevőpontokon készpénzhez is juthatnak. Ilyen felvevőpont még Nairobi legnagyobb nyomornegyedében, Kiberában is van. Ezzel időt és pénzt spórolhatnak a helyiek, hiszen a közlekedés vidéken ritka, a nagyvárosban pedig a hatalmas dugók miatt nagyon lassú. Ezenkívül a pénzszállítással járó kockázat is kiküszöbölhető a nagyvárosokban, ahol általában nagyon rossz a közbiztonság. A rendszer Ugandában és Tanzániában is műkö-

dik. Az M-Pesaval lehet csekket és tandíjat befizetni, vásárolni és tan-
kolni is, és nem szükséges hozzá okostelefon és internet.

Oktatás

Akik akár az iskolában, akár otthon hozzáférnek a világhálózhoz, azok nemcsak tananyagot tudnak letölteni, hanem külföldi példák alapján inspirálódnak és változást szeretnének elérni saját életükben és környezetükben. Extrém példa Julius Yego kenyai gerelyhajító, aki állítólag a Youtube-ról tanult meg gerelyt hajítani, majd lett világbajnok.

Szórakoztatóipar

Mivel a kommunikációs eszközök felületet biztosítanak a szórakoztatóipar felfedezettjeinek is, egyrészt sokan tudnak ismertté, sikeresse válni, és kiemelkedni akár a legszegényebbek közül is, másrészt az egész iparág számára fejlődést hozott a felhasználók számának növekedése. A producerektől kezdve a különböző szolgáltatók alkalmazottaiig sokaknak munkát és megélhetést biztosít. Az sms-ezésen felül képek és videók készítésére használják telefonjaikat leginkább az afrikaiak.



Katasztrófa-menedzsment

A katasztrófák során egyrészt az információ gyors áramlását garantálják a mobiltelefonok, amellyel egy esetleges továbbterjedés is kiküszöbölhető, például egy betegség vagy tűzvész esetén. Az internet és a mobiltelefon továbbá a segítségnyújtás megszervezésében – például ruha, élelmiszer, utazás – is hasznos. De említhetnénk a Refugees United című kezdeményezést is. A dán testvérek által alapított NGO-n keresztül, a refunite.org-on menekültek kereshetik hozzátartozóikat a weben.

Mezőgazdaság

Első hallásra nem biztos, hogy egyértelmű, a mobiltelefonok vagy az internet miképpen segíthetik a mezőgazdaságot. Pedig Afrikában egyértelmű az összefüggés! Egyrészt az interneten elérhető alapvető információk beszerzése mindenki számára segítség a munka során, másrészt olyan applikációkat és sms-szolgáltatásokat fejlesztettek ki, amelyek jelzik a haszonállat vagy a termés fázisát. Üzenetet küldenek a felhasználónak, hogy mikor mire van szüksége az állatnak, mikor kell betakarítani a növényt, vagy mikor fog elleni a jóság. Mivel szubszaharai Afrika lakosságának jelentős része mezőgazdaságból él, nagyon nagy hasznát veszik ezeknek a szolgáltatásoknak, amelyekkel produktívabban tudnak dolgozni, illetve a felületeken, mint például az M-Farm és az iCow, a felhasználók meg is oszthatják egymással tudásukat.

Egészségügy

Nagyon jó példa a technológia egészségügyre gyakorolt jótékony hatására a 2013-ban kezdődött nyugat-afrikai Ebola-járvány. A járvány kitörésekor az egészségügyi dolgozók sms-ben és az interneten tudtak folyamatosan híreket küldeni a megbetegedésekről, a halálozásokról és a vakcina hatásosságáról. Bár így is a történelem eddigi legjelentősebb Ebola-járványa volt a legutóbbi, megfékezésében mégis megkehlhetetlen szerepet játszott, hogy a betegség elleni harcban részt ve-

vők rögtön jelezni tudták: hogyan kell átcsoportosítani az erőforrásokat, hol jelentek meg újabb fertőzöttek, hol mire van szükség.

De létezik olyan szolgáltatás is, amellyel a gyógyszer dobozán található számot SMS-ben elküldve azonnal információt kaphat a vásárló arról, hogy nem hamisított gyógyszerről van szó. Erre nem csak a placebók kiszűrése miatt volt szükség, hanem azért is, mert például Nigériában közel száz csecsemő halt meg egy fogzás kellemetlen tüneteit enyhítő gyógyszertől, amelyben fagyálló volt.

Érdekes újdonság az a kenyai találmány, amely tulajdonképpen egy kamerával ellátott repülő defibrillátor. Erre a szerkezetre szintén a nagyvárosokban kialakuló hatalmas dugók miatt van szükség, mert a mentő gyakran későn érkezik a helyszínre. A kamerán keresztül azonban az orvos utasításokat tud adni a beteget helyszínen ellátóknak.

Startupok

Újságírók, bloggerek, vloggerek és szakértők cikkeznek arról az elmúlt egy-két évben, hogy Afrikában virágkorukat élik a startupok. A megfogalmazás arra vonatkozik, hogy elképesztő ütemben szaporodnak a kisvállalkozások Afrika egyes részein (különösen Kenyában), mivel munkalehetőség annyira kevés van, hogy sokaknak ez marad az egyetlen megoldás. A startupok között van cipőkészítő, zenei producer, inkubátorház, albérlet közvetítő cég, mezőgazdasági applikációt fejlesztő cég, várandós anyukáknak információt nyújtó szolgáltató, műanyag üvegből és vízi jácintból építőanyagot gyártó cég, stb.

Tehát számtalan helyi problémára hoznak létre szubszaharai Afrikában vállalkozást, fejlesztenek applikációt. Ezek az újítások akár más fejlődő országban is megállhatják a helyüket, és a lényeg talán ebben rejlik. Társadalmi problémákra adnak velük választ, és talán ezekben az újdonságokban találhatjuk meg Afrika perspektíváját: nem külső segítségre vár, hanem saját innovációira és eszközeire támaszkodik.

By Lator Anna

ELTE Szociológia Doktori Iskola Interdiszciplináris Program
hallgatója